

R O M Â N I A

CURTEA DE APEL IAȘI
SECȚIA CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

SENTINȚA Nr. 68/2020
Ședința publică de la 20 Iulie 2020
Completul compus din:
PREȘEDINTE Onuț Cojan
Grefier Ciprian Ancuta

Pe rol fiind pronunțarea cauzei contencios administrativ și fiscal privind pe reclamantul Dediu Claudiu Ionuț în contradictoriu cu pârâții Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.), Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (I.N.P.P.A.), având ca obiect anulare act administrativ.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 6.07.2020, susținerile părților fiind consemnate în încheierea de ședință din aceea zi, care face parte integrantă din prezenta hotărâre și când, din lipsă de timp pentru deliberare, instanța a amânat pronunțarea la data de astăzi 20.07.2020.2019, când:

INSTANȚA

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată sub nr. de mai sus, reclamantul Dediu Claudiu Ionuț a solicitat:

1. Anularea parțială a Hotărârii numărul 5 din data de 5 octombrie 2019 a Consiliului U.N.B.R., în sensul admiterii plângerii referitoare la Grila G1, întrebarea nr. 33, cu consecința ANULĂRII acesteia și acordarea unui (1) punct la această întrebare subsemnatului.

2. Emiterea unei decizii de primire în profesie pe numele subsemnatului ca o consecință a anulării întrebării nr. 33 de la Grila G1 și acordării unui (1) punct.

În fapt, arată că în baza Hotărârii Nr. 463/05.06.2019 a Consiliului U.N.B.R., m-am înscris la examenul de primire în profesia de avocat stagiar, sesiunea august 2019, pe lista de candidați a Baroului Iași având Cod IFEP A4312 (cod de candidat).

În data de 30.08.2019 a susținut examenul de admitere în profesia de Avocat Stagiar în urma căruia, conform rezultatelor publicate, am obținut 69 de puncte astfel: la disciplina Organizarea și exercitarea profesiei de avocat - 16 puncte; Drept Civil - 12 puncte; Drept procesual civil - 11 puncte; Drept penal - 17 puncte; Drept procesual penal - 13 puncte.

Urmare a punctajului obținut, am fost declarat respins, punctajul minim obligatoriu fiind acela de 70 puncte.

În data de 31.08.2019 am formulat, în termen, contestația la baremul inițial, prin care am criticat o întrebare care încălca dispozițiile articolului 14 alin. (3) lit. a) din Regulamentul-Cadru, republicat prin Hotărârea Nr. 367/22.06.2018, articol care prevede ca: "subiectele să fie în concordanță cu tematica și bibliografia aprobate și publicate de Consiliul U.N.B.R."

Prin Procesul-verbal din data de 2 septembrie 2019 al Comisiei Naționale de Examen s-a respins contestația formulată de subsemnatul referitoare la Grila 1, întrebarea 33, fără nicio motivare.

Motivul de anulare cu privire la care formulează prezenta acțiune constă în faptul că nu au fost respectate dispozițiile art. 14 alin. (3) lit. a) din Regulamentul-Cadru, sens în care sunt aplicabile și dispozițiile art. 8 alin. (1) teza finală din Legea nr. 544/2004 a contenciosului administrativ.

În conformitate cu dispozițiile art. 14 alin. (3) lit. a) din Regulamentul-Cadru, una dintre regulile stabilite în elaborarea subiectelor de examen este ca: subiectele să fie în concordanță cu tematica și bibliografia aprobate și publicate de Consiliul U.N.B.R.

Subiectul care a fost întocmit cu încălcarea dispozițiilor art. 14 alin. (3) lit. a) din Regulamentul-Cadru are următorul conținut:

Grila 1 - întrebarea 33:

33. Renunțarea la moștenire:

A) poate fi revocată numai la cererea creditorilor saccesibiluîui renunțator în termenul general de prescripție;

B) poate fi prezumată, în anumite condiții;

C) este irevocabilă din partea renunțatorului.

(Răspuns Barem:B)

Inițial, după susținerea examenului a formulat o contestație la barem și am învederat Comisiei, că aceasta întrebare nu face parte din tematica de examen, conform Anexei la Hotărârea Consiliului U.N.B.R. Nr. 463 din 05.06.2019, pentru examenul de primire în profesia de avocat - avocați stagiați - ci în tematica de examen, conform aceleiași Anexa la Hotărârea Consiliului U.N.B.R. Nr. 463 din 05.06.2019, pentru examenul de primire în profesia de avocat - avocați definitiv.

Astfel, în cadrul Anexei la Hotărârea Consiliului U.N.B.R. Nr. 463 din 05.06.2019, pentru EXAMENUL DE PRIMIRE ÎN PROFESIA DE AVOCAT-AVOCAȚI STAGIARI -, tematica la disciplina DREPT CIVIL, punctul F) SUCCESIUNI, are următorul cuprins:

"F. SUCCESIUNI

1. Moștenirea legală.

2. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive."

În cadrul aceleiași Anexa la Hotărârea Consiliului U.N.B.R. Nr. 463 din 05.06.2019, pentru examenul de primire în profesia de avocat -avocați definitiv, tematica la disciplina Drept Civil, punctul F) Succesiuni, are următorul cuprins:

"F. Succesiuni

1. Regulile generale ale moștenirii prevăzute în noul Cod civil. Caracterele juridice ale transmiterii moștenirii. Deschiderea moștenirii. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni. Nedemnitatea succesorală.

2. Moștenirea legală. Moștenitorii legali. Principiile devoluțiunii legale a moștenirii. Reprezentarea succesorală. Regulile speciale aplicabile diferitelor categorii de moștenitori legali. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor.

3. Moștenirea testamentară. Reglementare. Testamentul (noțiune, caractere, condiții de validitate, forme, revocarea voluntară a testamentului). Legatul (clasificare, efectele legatelor, ineficacitatea legatelor). Dezmoștenirea. Execuțiunea testamentară. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive. Raportul donațiilor și plata datoriilor moștenirii.

4. Transmisiunea moștenirii. Dreptul de opțiune succesorală. Acceptarea moștenirii. Renunțarea la moștenire. Sezina. Certificatul de moștenitor. Petiția de ereditate.

5. Indiviziunea succesorală. Partajul succesoral. Partajul de ascendent."

A arătat faptul că, așa cum rezultă din tematica formulată și afișată pe site-ul U.N.B.R, pentru pregătirea examenului pot fi consultate orice izvoare bibliografice (cursuri universitare, monografii, tratate, comentarii, studii, articole, note ele.) în care este abordată această tematică, în acord cu reglementările noului Cod civil și legislației conexe aflată în vigoare.

Conform prevederilor Codului Civil, instituția renunțării la moștenire se regăsește în Cartea A IV-A intitulată Despre moștenire și liberalități, la TITLUL IV intitulat Transmisiunea și partajul moștenirii, Secțiunea a III-a , care reglementează Renunțarea la moștenire de la art. 1.120 până la art. 1.224.

Astfel cum rezultă din tematică, instituția renunțării la moștenire se regăsește exclusiv la punctul 4. Transmisiunea moștenirii (Renunțarea la moștenire) în tematica de examen de primire în profesia de avocat, secțiunea avocați definitiv.

Tematica de examen de primire în profesia de avocat, secțiunea avocați stagiaari, nu are inclus punctului 4. Transmisunea moștenirii. (Renunțarea la moștenire).

În data de 11.09.2019, a formulat o plângere prealabilă împotriva Procesului-verbal din data de 2 septembrie 2019 către Comisia Permanentă a U.N.B.R. și Consiliul U.N.B.R., prin care am solicitat invalidarea parțială a Procesului-verbal din data de 2 septembrie 2019 privind soluționare contestațiilor la barem a Comisiei Naționale de Examen a Uniunii Naționale a Barourilor din România (în continuare U.N.B.R.), în sensul admiterii contestației referitoare la Grila G1, întrebarea nr. 33, cu consecința ANULĂRII acesteia și acordarea unui (1) punct la această întrebare, tuturor candidaților!.

În urma întrunirii Consiliului U.N.B.R., această plângere a fost respinsă prin emiterea Hotărârii Numărul 5 din 05 octombrie 2019.

În data de 14.10.2019 am formulat o nouă plângere prealabilă (în procedura prealabilă obligatorie reglementată de Legea contenciosului administrativ și fiscal).

În cadrul plângerii formulate, a reiterat solicitarea de a fi invalidată parțial Hotărârea Nr. 5 din 05 octombrie 2019 a Consiliului U.N.B.R. în sensul admiterii plângerii referitoare la Grila G1, întrebarea nr. 33, cu consecința anularii acesteia și acordarea unui punct la această întrebare tuturor candidaților și emiterea unei decizii de primire în profesie pe numele subsemnatului, ca o consecință a anulării întrebării nr. 33 de la Grila G1 și acordării unui punct.

Până la acest moment, nu i-a fost comunicat niciun răspuns la plângerea prealabilă formulată, cu toate că au trecut cele 30 de zile de la momentul comunicării.

Pentru aceste considerente, apreciază că sunt incidente dispozițiile Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ care prevede că: Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată. Interesul legitim poate fi atât privat, cât și public.

Analizând actele și lucrările dosarului, în raport de dispozițiile legale incidente, Curtea constată următoarele:

În fapt, reclamantul DEDIU CLAUDIU IONUȚ s-a înscris și a participat la examenul de primire în profesia de avocat stagiar din 30 august 2019 pe lista de candidați a Baroului Iași (cod de candidat A4312), obținând următoarele rezultate: la disciplina Organizarea și exercitarea profesiei de avocat – 16 puncte, la disciplina Drept civil - 12 puncte, la disciplina Drept procesual civil – 11 puncte, la disciplina Drept Penal – 17 punct și la Drept procesual penal – 13 puncte. Acumulând 69 de puncte, față de 70 de puncte ce reprezintă minimul necesar, reclamantul a fost declarat respins.

În data de 31.08.2019 reclamantul a formulat contestația la barem (filele 31-32) în ceea ce privește întrebarea nr. 33 din grila G1 motivat de faptul că aceasta nu este în concordanță cu tematica și bibliografia publicată de Consiliul UNBR. Prin Procesul verbal din 02.09.2019 (fila 162) contestația a fost însă respinsă. De asemenea, a fost respinsă și contestația la punctaj (fila 42), așa cum rezultă din Procesul verbal din 11.09.2020 (fila 163). Împotriva Procesului verbal din 02.09.2019 reclamantul a formulat plângere prealabilă (filele 43-45).

Prin Hotărârea nr. 5 din 04.10.2019 (filele 168-221), Consiliul UNBR a validat examenul de primire în profesie ca avocat stagiar iar prin art. 1 alin. (3) au fost respinse „toate memoriile, petițiile, plângerile privind organizarea examenului ori alte aspecte în legătură cu care se susține că nu au fost rezolvate în etapa soluționării contestațiilor la barem și în etapa soluționării contestațiilor la punctaj”.

Mai reține instanța că împotriva Hotărârii nr. 5 din 04.10.2019, reclamantul a formulat, de asemenea, plângere prealabilă (filele 48-50) ce a fost respinsă prin Decizia nr. 35 din 09.11.2019 (fila 70).

Reclamantul s-a adresat instanței de contencios solicitând anularea parțială a Hotărârii nr. 5 din 04.10.2019 în sensul admiterii plângerii referitoare la întrebarea nr. 33 din G1 cu consecința anulării acesteia și acordarea unui (1) punct și obligarea emiterii unei decizii de primire în profesia de avocat stagiar.

Ulterior, reclamantul a solicitat modificarea cererii solicitând ca instanța să constate că a fost încălcat Regulamentul cadru (Hotărârea nr. 462 din 05.06.2019 cu privire la întrebarea nr. 33 de la grila G1).

Instanța a pus în discuția părților la termenul din 06.07.2020 admisibilitatea acestui capăt de cerere față de obiectul acțiunii din materia contenciosului administrativ. Astfel, potrivit art. 8 din Legea nr. 554/2004 persoana vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim printr-un act administrativ unilateral se poate adresa instanței în vederea anulării actului și repararea pagubei. De asemenea se poate adresa instanței de contencios și cel care se consideră vătămat într-un drept sau interes legitim prin nesoluționarea în termen sau prin refuzul nejustificat de soluționare a unei cereri precum și de refuzul de efectuare a unor operațiuni necesare pentru protejarea dreptului sau interesului său legitim.

Așadar, acțiunile din materia contenciosul administrativ au ca obiect cererile îndreptate împotriva unor acte administrative tipice sau asimilate, în sensul art. 2 alin. 1 lit. c și art. 2 alin. 2 din Legea nr. 554/2004.

Însă, prin acest capăt de cerere reclamantul a solicitat constatarea încălcării Regulamentului cadru cu privire la întrebarea nr. 33 din G1, însă o astfel de cerere nu se încadrează în sfera acțiunilor prevăzute la art. 8 din Legea nr. 554/2004. Mai mult, curtea apreciază că analiza încălcării Regulamentului cadru este subsumată analizei legalității Hotărârii nr. 5 din 04.10.2019, ce reprezintă cel de-al doilea capăt de cerere, astfel încât acest aspect va fi cercetat oricum cu această ocazie. În consecință, se impune *admiterea excepției inadmisibilității acestui capăt de cerere*.

În ceea ce privește legalitatea Hotărârii nr. 5 din 04.10.2019 a Consiliului UNBR instanța constată că examenul de primire în profesia de avocat stagiar a fost organizat în temeiul Hotărârii nr. 462 din 05.06.2019 (filele 222-231). Potrivit art. 14 alin. 3 din Regulament Comisia de elaborarea a subiectelor are ca obligație elaborarea subiectelor la examen în concordanță cu tematică și bibliografia aprobată și publicată de Consiliul UNBR.

Întrebarea care a stârnit nemulțumirea reclamantului este cea cu numărul 33 din Grila 1, disciplina Drept civil și are următorul cuprins: „Renunțarea la moștenire:

A. poate fi invocată numai la cererea creditorilor succesibilului renunțator în termenul general de prescripție;

B. poate, fi prezumată în anumite condiții;

C. este irevocabilă din partea renunțatorului.”

Răspuns: B

Reclamantul a susține că această întrebare excede tematicii aprobate pentru concursul de primire în profesia de avocat stagiar, astfel încât curtea va analiza în continuare acest aspect.

Astfel, în tematica aferentă examenului pentru intrarea în profesia de avocat stagiar, la disciplina drept civil, la capitolul Succesiuni (fila 13) au fost incluse două capitole, respectiv Moștenirea legală și Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive. În Codul civil, Renunțarea la moștenire este tratată la Titlul II în timp ce capitolul privind rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive face parte din Titlul III – cap. IV. Așadar, Curtea constată că organizatorul examenului nu a înțeles să includă în tematica examenului întreaga Carte a IV-a din Codul civil intitulată Despre moștenire și liberalități ci doar două capitole din această Carte, respectiv cele indicate anterior. Pe cale de consecință, organizatorul examenului avea obligația, conform art. 14 alin. 3 din Regulament de a întocmi subiecte de examen în concordanță cu tematica aprobată și comunicată participanților la examen.

Curtea constată că întrebarea nr. 33 abordează aspecte legate de renunțarea la moștenire. Însă, în Codul civil instituția renunțării la moștenire este tratată la Titlul IV, distinct de cele două capitole arătate în tematica aprobată.

Pârătele, prin întâmpinare, au susținut că aspecte legate de renunțarea la moștenire sunt abordate oricum în capitolul legat de moștenirea legală astfel încât pot fi considerate ca fiind incluse în tematica aprobată, reclamantul având obligația de a le cunoaște.

Curtea analizând aceste susțineri constată că deși este real faptul că în doctrină renunțarea la moștenire este menționată, cu caracter general, cu ocazia tratării altor instituții de drept civil, cum ar fi actul juridic sau moștenirea legală, însă, în speță, întrebarea nr. 33 nu a avut un caracter de generalitate ci a vizat aspecte care sunt abordate în mod deosebit de dispozițiile art. 1120, art. 1122 și art. 1123 ce fac parte din Secțiunea a 3-a Cod civil din cadrul Titlului IV- Transmisiunea și partajul moștenirii, cap. I Transmisiunea moștenirii. Or, așa cum s-a arătat anterior aceste dispoziții legale nu fac parte din tematica aprobată.

Demn de menționat este faptul că în cazul examenului pentru avocații definitivți în tematică a fost înscrisă în mod precis Renunțarea la moștenire (fila 24) astfel încât și acest lucru constituie un indiciu că în cazul examenului pentru avocații stagiați Consiliul UNBR a înțeles să excludă din tematică acest subiect.

Mai mult, tematica pentru un astfel de examen, de altfel foarte important pentru absolvenții de drept, trebuie să fie elaborată cât mai precis cu scopul de a elimina orice echivoc cu privire la conținutul materiei studiate de participanți. Or, prin neinclusiunea în tematica de concurs a renunțării la moștenire dar cu toate acestea formularea unei întrebări ce vizează aspecte specifice acestei instituții și care sunt tratate în mod special de Codul civil doar la acest subcapitol, se încalcă această exigență, în opinia Curții.

În consecință, instanța constată că întrebarea nr. 33 din G1 nu se încadrează în tematica de concurs, fiind încălcate dispozițiile art. 14 alin. 3 din Regulament.

Pentru aceste considerente instanța constată că este întemeiat capătul de cerere cu obiect anularea parțială a Hotărârii nr. 5 din 04.10.2019 a Consiliului UNBR impunându-se admiterea contestației formulate de către reclamantul DEDIU CLAUDIU IONUȚ la barem și punctaj și anularea întrebării nr. 33 din Grila 1 cu consecința acordării unui punct, în temeiul art. 21 alin. (6) din Regulament.

Întrucât, în acest mod reclamantul a îndeplinit condiția de a avea minim 70 de răspunsuri corecte precum și cea ca la fiecare disciplină să răspundă corect la minim 10 întrebări, așa cum rezultă din anexa aferentă Hotărârii nr. 5/04.10.2019 curtea va admite și capătul doi de cerere și va obliga Consiliul UNBR să emită o decizie de primire în profesie ca avocat stagiar pe numele reclamantului, în conformitate cu dispozițiile art. 8 alin. 1 din Legea nr. 554/2004, în vederea reparării pagubei.

Va respinge în schimb cererea în contradictoriu cu INPPA având în vedere că la termenul din 22.06.2020 instanța a admis excepția lipsei calității procesual pasive a acestei persoane.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE

Admite excepția inadmisibilității cu privire la capătul de cerere având ca obiect constatarea încălcării Regulamentului cadru aprobat Hotărârea nr. 462 din 05.06.2019 a Consiliului Uniunii cu privire la întrebarea nr. 33 de la grila G1

Admite cererea de chemare în judecată formulată de către reclamantul DEDIU CLAUDIU IONUȚ (...) în contradictoriu cu CONSILIUL UNIUNII NAȚIONALE A BAROURILOR DIN ROMÂNIA, cu sediul în municipiul București, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, Palatul de Justiție și UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA cu sediul în municipiul București, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, Palatul de Justiție.

Dispune anularea parțială a Hotărârii nr. 5 din 04.10.2019 a Consiliului UNBR în sensul admiterii contestației formulate de către reclamantul DEDIU CLAUDIU IONUȚ la barem și la punctaj cu privire la anularea întrebării nr. 33 din Grila 1 cu consecința acordării unui punct la această întrebare.

Obligă Consiliul UNBR să emită o decizie de primire în profesie ca avocat stagiar pe numele reclamantului.

Respinge cererea de chemare în judecată formulată de către reclamant în contradictoriu cu INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU PREGĂTIREA ȘI PERFEȚIONAREA AVOCAȚILOR cu sediul în București, str. Vulturilor nr. 23, sector 3 ca fiind formulată împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare. Cererea se va depune la Curtea de apel Iași.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților de către grefa instanței, azi 20.07.2020.

Președinte,
Cojan Onuț

Grefier,
Ancuța Ciprian